

Pierwszym mówcą był wieloletni współpracownik księdza kard. Nagyego, ks. abp Alfons Nossol. Swoje słowa skierował poprzez łącze internetowe. W wywiadzie prowadzonym przez ks. prof. dr. hab. Zygryda Glaesera zaprezentował postać kardynała jako człowieka nauki i Kościoła. Ks. abp Nossol ukazał starania profesora Nagyego na rzecz jedności Kościoła, organizację pierwszej w Polsce Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej, której został pierwszym kierownikiem. Następnie ks. dr hab. Leonard Górka, prof. KUL przedstawił postać kardynała jako nauczyciela i przewodnika, zaś ks. Józef Gaweł SCJ, niegdyś Prowincjał Prowincji Polskiej Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, opisał osobę ks. Nagyego jako zakonnika.

Ks. prof. Henryk Seweryniak w referacie *Kardynał Stanisław Nagy – Testis signi Joannis Pauli II* odniósł się do świadectwa pozostawionego przez lubelskiego profesora w kontekście nauczania Jana Pawła II. Następni mówcy skupili się na odczytaniu poszczególnych aspektów teologii kardynała Nagyego. I tak ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski omówił kolegialność Kościoła w nauczaniu kardynała, ks. dr hab. Krystian Kałuża, prof. UO skupił się na zagadnieniu hierarchicznej struktury Kościoła w rozumieniu ks. profesora Nagyego, a ks. dr hab. Jacenty Mastej, prof. KUL omówił apologię Kościoła katolickiego w ujęciu księdza kardynała.

Konferencja ukazała ks. kard. Stanisława Nagyego jako niestrudzonego nauczyciela i profesora, promotora dialogu ekumenicznego zatroskanego o zgodność działań i publikacji z doktryną Kościoła katolickiego, a także jako badacza i świadka prawdy objawionej.

PIOTR KOPIEC

UDZIAŁ PRACOWNIKÓW SEKCJI EKUMENIZMU
INSTYTUTU NAUK TEOLOGICZNYCH KUL
W KONGRESIE MIĘDZYNARODOWEJ WSPÓLNOTY EKUMENICZNEJ
W STAMBULE, 8-12 PAŹDZIERNIKA 2021 ROKU

DOI: <https://doi.org/10.18290/rt22697.15>

W dniach 8-12 października 2021 r. pracownicy Sekcji Ekumenizmu Instytutu Nauk Teologicznych KUL: ks. prof. dr hab. Przemysław Kantyka, ks. dr hab. Tomasz Siemieniec, ks. dr hab. Sławomir Pawłowski, prof. KUL, prof. dr hab. Piotr Kopiec, a także absolwenci Sekcji: ks. dr Tomasz Mączka oraz ks. dr Paweł Sami-

Prof. dr hab. PIOTR KOPIEC – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Teologii, Instytut Nauk Teologicznych, Sekcja Ekumenizmu, Katedra Teologii Protestantckiej; adres do korespondencji – e-mail: petrko@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0581-0737>.

czak wzięli udział w minikongresie Międzynarodowej Wspólnoty Ekumenicznej (International Ecumenical Fellowship, IEF), która odbyła się w Stambule. Wszyscy uczestnicy są członkami regionu polskiego Wspólnoty.

Centralnym punktem życia IEF jest odbywający się co dwa lata międzynarodowy kongres, w którym biorą udział wszystkie regiony tworzące Wspólnotę. W międzyczasie odbywają się tzw. minikongresy, spotkania co do zasady krótsze i gromadzące mniej uczestników. Wydarzenie w Stambule było pod wieloma względami wyjątkowe: odbywało się w kraju, w którym nie istnieje region wspólnoty, było kilkakrotnie przekładane z powodu pandemii, a głównym jego celem było odwiedzenie miejsc związanych z chrześcijańskim dziedzictwem Konstantynopola.

W trakcie konferencji były reprezentowane cztery regiony: hiszpański, francuski, polski i czeski. Uczestnicy spotkali się w hotelu Crowne Plaza, położonym w dzielnicy Harbiye, nieopodal placu Taksim, a więc miejsca znanego z licznych zgromadzeń i demonstracji odbywających się w tureckiej metropolii. Już przejazd z lotniska do hotelu pozwalał uzmysłwić, jak ogromnym miastem jest Stambuł, a wrażenie to potęgowały kolejne dni.

Mottem konferencji było zawołanie: „Oddychając dwoma płucami, tęskniąc za pełną komunią między Wschodnimi i Zachodnimi Kościołami” („Breathing with two lungs, longing for the full Communion between Eastern and Western Churches”). Program spotkania, odpowiadając tytułowi, wypełniony był wykładami na temat sytuacji chrześcijan na Wschodzie, spotkaniami ze wspólnotami chrześcijańskimi oraz zwiedzaniem głównych atrakcji turystycznych Stambułu.

Piątek był dniem przyjazdu oraz rejestracji w hotelu. Wieczorem uczestnicy spotkali się w sali konferencyjnej na wspólnej modlitwie wieczornej. W sobotę po porannych modlitwach grupa udała się autokarem do historycznego centrum Stambułu, aby zwiedzić miejsca, które zapisały się w historii całego świata: Hipodrom, zaułki starożytności miasta oraz pałac Topkapi. Kolejny z najświetniejszych stambulskich zabytków, a więc Błękitny Meczet, z powodu remontu można było obejrzeć jedynie z zewnątrz. Dla uczestników konferencji najbardziej znaczącym miejscem była oczywiście świątynia Hagia Sophia, tak ściśle wiążąca się z historią globalnego chrześcijaństwa i zachwycająca architektonicznym kunsztem oraz przytłaczająca swym ogromem również współczesnego człowieka, przyzwyczajonego przecież do ogromnej skali i intensywnych wrażeń. Niestety w świątyni trudno o chwilę modlitwy czy kontemplacji. Utrudnia to gwar setek zwiedzających, jak i fakt, że od lipca 2020 r. ponownie stała się ona meczetem (między 1934 r. a 2020 r. Hagia Sophia była muzeum).

Powrót autokarem z centrum do hotelu był kolejną okazją do zwiedzania miasta i do doświadczenia styku Europy i Azji. Intensywny dzień zakończył wykład Claudio Monge, dominikanina od wielu lat pracującego w Turcji, który przedstawił sytuację Kościołów chrześcijańskich w tym państwie. Wystąpienie było tym bardziej interesujące, że oprócz ogromnej wiedzy prelegenta, dzielił się on swoimi doświadczeniami relacji międzywyznaniowych. Dla słuchaczy szczególnie cenne były informacje o dobrej współpracy i wzajemnym wspieraniu się Kościołów. Wykład zakończyły wieczorne modlitwy.

W niedzielę uczestnicy Kongresu udali się na Eucharystię sprawowaną w ormiańskim Kościele katolickim, położonym w dzielnicy Taksim. Przed rozpoczęciem liturgii wszyscy zostali przywitani tradycyjną turecką herbatą podawaną w charakterys-

tycznych małych szklaneczkach z dodatkiem kilku kostek cukru. Msza celebrowana w obrządku ormiańskim sprawiła wielkie wrażenie na uczestnikach. Po jej zakończeniu członkowie IEF zebrali się w sali gościnnej na terenie parafii, aby wysłuchać prelekcji na temat historii i współczesności wspólnoty ormiańskokatolickiej w Turcji.

Następnie grupa udała się autokarem do centrum historycznego Stambułu, aby kontynuować zwiedzanie miasta. Najpierw spędzono kilka godzin w zatłoczonych zaułkach Wielkiego Bazaru (Krytego Bazaru, *Kapalı Çarşı*), gdzie można było doświadczyć charakterystycznej wschodniej specyfiki handlu, intensywności smaków, zapachów i dźwięków. Kolejnym punktem w harmonogramie tego dnia był rejs po Bosforze, jednym z dziesiątków statków krążących pomiędzy poszczególnymi portami ogromnego miasta. Z perspektywy zatoki wydawało się ono jeszcze większe.

Równie wypełniony był plan dnia w poniedziałek. W trakcie porannych modlitw prezydent IEF Andres Valencia Perez rozwinął krótką refleksję opartą na fragmentach encykliki *Ut Unum Sint* Jana Pawła II dotyczących prawosławia. Pierwszym punktem programu były odwiedziny w Ekumenicznym Patriarchacie Konstantynopola w dzielnicy Faran. Niestety nie doszło do spotkania z Bartłomiejem I, który dzień wcześniej wyjechał do Rzymu. Zastąpił go Jego sekretarz, który oprowadził uczestników kongresu po siedzibie Patriarchatu, zapoznał z historią oraz współczesnymi wyzwaniem. Następnie członkowie IEF przeszli do tzw. Kościoła Bułgarskiego, należącego do Bułgarskiej Cerkwi Prawosławnej, położonego w dzielnicy Balat. Tam również spotkali się z przedstawicielami miejscowej wspólnoty bułgarskiej, którzy opowiedzieli o doświadczeniach życia mniejszości religijnej. Wreszcie, grupa udała się autokarem do dzielnicy Fatih, do siedziby Patriarchatu Konstantynopola Ormiańskiego Kościoła Apostolskiego. Uczestnicy kongresu mieli okazję zapoznać się z działalnością Kościoła ormiańskiego w Stambule, z jej historią oraz codziennością. Wizyta w Patriarchacie była również okazją do poruszenia zagadnienia migrantów w Turcji, pochodzących przede wszystkim z różnych krajów afrykańskich oraz z Syrii. Spora ich część mieszka bowiem właśnie w dzielnicy Fatih. Dzień pełen spotkań, rozmów i informacji zakończyła uroczysta kolacja, która odbyła się w jednej z licznych restauracji znajdujących się w zabudowaniach pod mostem Galaty, rozciągniętym nad Złotym Rogiem.

Wieczorem w sali hotelowej odbyło się spotkanie podsumowujące kongres oraz ostatnie już wspólne modlitwy. Wtorek był dniem wyjazdu. Ponieważ członkowie regionu polskiego wylatywali po południu, przedpołudniowe godziny wykorzystali na spacer po zatłoczonych ulicach dzielnicy Harbiye.

Kongres w Stambule z pewnością był okazją do bezpośredniego zetknięcia się z chrześcijanami żyjącymi we współczesnej Turcji, do poznania ich problemów, również do doświadczenia chrześcijańskiej wspólnoty losu ponad podziałami konfesyjnymi. Był też jednak okazją do poznania społeczeństwa tureckiego, jawiącego się jako bardzo dynamiczne, dumne ze swej kultury, nastawione na przyszłość, ale też i pełnego wewnętrznych napięć i konfliktów wartości. Sam Stambuł okazał się rzeczywiście tym, jak się reklamuje – miejscem zetknięcia się Wschodu i Zachodu, miastem imponujących dzielnic finansowych zabudowanych drapaczami chmur oraz starych zaułków wypełnionych warsztatami i sklepami, gdzie rękodzieło i handel odbywają się jak przed wiekami.